

названі «маршрутами екологічного туризму» та під такою назвою увійшли до каталогу БММТ «Супутник» ЦК ВЛКСМ [2].

За даними О.О. Любіцевої та К. Сташука, термін «екотуризм» ввів мексиканський економіст-еколог Г. Цебаллос-Ласкурья у 1991 році.

Стан із змістовним наповненням терміну «Екологічний туризм» ускладнюється використанням великої кількості споріднених та схожих за змістом термінів: «природний туризм», «м'який туризм», «зелений туризм», «відповідальний туризм», агротуризм тощо. Необхідно також відзначити, що заплутаність та неоднозначність терміну не дозволяє отримати точні статистичні дані про розвиток екотуризму. Тому експерти WTO в підрахунку прибуттів і надходжень від різних видів туризму використовують поняття «туризм, орієнтований на природні туристські ресурси», або «природний туризм» (nature based tourism), куди відносять і екотуризм.

Однією з причин такого стану В. Храбовченко аргументовано вважає першопочаткове використання терміну маркетингологами для впливу на туристів, орієнтованих на природу, її захист і активний відпочинок (outdoor). Насправді таких туроператорів у більшості випадків мало турбувала охорона навколишнього середовища. Тому ідеї екотуризму довгий час викликали і викликають певні дискусії у науковців. На практиці під брендом «Екотуризму» активно реалізуються програми активного туризму (спортивно-оздоровчого, пригодницького, екстремального тощо).

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що внаслідок понятійної плутанини багато провідних турфірм відмовилися від використання терміна, тому що він розуміється різнорізними групами споживачів по-різному. У зв'язку з цим, резонним є висновок міжнародного товариства екотуризму (TIES) про те, що ніколи не буде чіткого розмежування між туризмом і екотуризмом. Екотуризм необхідно визначати як авангард, що привносить усе краще на туристський ринок і є зразком для наслідування у всьому світі.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА МУНІЦИПАЛЬНОМУ РІВНІ

Камчатна В.Ю.

Науковий керівник – Богдан Н.М., д-р екон. наук, доцент

Протягом останніх десятиріч туристична сфера перетворилася на одну з найбільш прибуткових галузей світової економіки. Для регіонів України туризм відіграє істотну роль у соціально-економічному ро-

звитку територій та стимулює збереження наявних у регіоні туристичних ресурсів. Метою розвитку туризму в Україні та на місцевому рівні є створення сприятливого організаційно-правового та економічного середовища для розвитку цієї сфери на основі ефективного використання природних ресурсів та історико-культурного потенціалу України й забезпечення її соціально-економічних інтересів і екологічної безпеки. Розвиток туристичної галузі повинен мати цілеспрямований характер на основі розробки і реалізації регіональних цільових програм.

Формування стратегії розвитку туризму на місцевому рівні сприятиме відтворенню духовних і фізичних сил людей, збереженню історичної спадщини, розвитку і зближенню культур, створенню нових робочих місць, поліпшенню якості життя населення.

Наукова проблематика розвитку туризму на регіональному та місцевому рівнях висвітлюється у працях вітчизняних вчених, таких як: І. Бережна, І. Буднікевич, В. Гаворецький, Г. Голембський, В. Євдокименко, А. Єфремов, Н. Коніщева, В. Кравців, В. Мамутов, А. Новаковська, В. Павлов, А. Панасюк, І. Писаревський, О. Шаблій, Л. Шевчук та ін.

Розвиток туризму обумовлений наступними чинниками:

- зміною зовнішнього середовища (економіка, політика, культура й т.і.);
- зміною внутрішнього середовища (поліпшення МТБ, перехід на нові технології, переміщення працівників та інше);
- потребами і інтересами людини і суспільства (потреба у відпочинку, потреба в саморозвитку та інше);
- старінням і зносом матеріальних елементів (ресурсів, людини, технологій);
- зміною екології;
- технічним прогресом;
- глобальним станом світової цивілізації тощо.

Усі ці чинники найбезпосереднішим і істотнішим чином впливають на сам факт існування туристської галузі, а значить, і на її розвиток. Причому, будь-який з цих чинників залежно від ситуації може грати в розвитку туризму визначальну роль.

Ефективне управління та створення в регіонах і в Україні в цілому сучасної та високоефективної туристичної та курортно-рекреаційної індустрії сприятиме економічному та соціальному розвитку багатьох регіонів, насамперед, депресивних, а також створенню в цих регіонах нових робочих місць та комплексному залученню інвестицій, відродженню та збереженню пам'яток культурної спадщини.

ни, відповідальному ставленню до навколишнього середовища, щонайкраще змінить стиль та якість життя наших громадян.

Отже, саме комплексний регіональний підхід до управління розвитком туристичної сфери може забезпечити необхідну охорону, збереження і використання історико-культурного та природного середовища та перетворення рекреаційно-туристичної сфери в один із пріоритетних напрямів регіонального розвитку та структурної розбудови національної економіки.

Формування стратегії розвитку туризму доцільно почати з визначення місії, яка повинна відображати специфіку міста та виступати як пріоритетний орієнтир, що відображає спрямованість діяльності. Місія повинна спиратися на ключову ідею розвитку в цілому.

Місія надає визначення майбутнього стану туристської галузі регіону, визначає дії, які можна сформулювати в такий спосіб:

- 1) оцінка рівня розвитку туризму на теперішній час;
- 2) формування цілей розвитку туризму, аналіз стратегічних альтернатив, визначення стратегії розвитку;
- 3) реалізація стратегії розвитку туризму для досягнення основних цілей і завдань.
6. Залучення нових відвідувачів, інвесторів, підприємців;
7. Збільшення ступеня ідентифікації громадян зі своєю територією;
8. Підвищення рівня популярності туристичних ресурсів вище регіонального (національного).

З одного боку, держава проголосила сталий розвиток туристичної сфери до 2026 року. З іншого, в умовах політичних реалій, коли КМУ змінюється кожні два роки, такі довгострокові стратегії ставлять під сумнів відповідальність тих людей, які їх приймають.

Стратегія має бути доступною для кожного українця. Однак, хоча КМУ оприлюднив новину про те, що стратегія затверджена, але досі у публічному доступі тексту документа немає, хоча сам факт його появи є великим позитивом.

Потрібно створити якісний туристичний продукт і для іноземних туристів, і для українських громадян, щоб якомога більше людей могли подорожувати, відпочивати і лікуватися всередині власної країни. Тому фахівці у туристичній сфері ініціюють доопрацювання документа, який затвердив Кабмін, для того, щоб це була дійсно стратегія, а не декларація про наміри.